

NAWIERZCHNIA KLINKIEROWA

WSTĘP

1.1. Przedmiot ST

Przedmiotem ST są wymagania dotyczące wykonania i odbioru robót związanych z ułożeniem nawierzchni klinkierowych na chodnikach i ciągach pieszo-jezdnych na terenie rewitalizowanej strefy śródmiejskiej w Chełmży.

1.2. Zakres ST

Specyfikacja techniczna (ST) stanowi część Dokumentacji Przetargowej i należy ją stosować w zlecaniu i wykonaniu robót ujętych w punkcie 1.

1.3. Zakres robót objętych ST

Ustalenia zawarte w niniejszej specyfikacji dotyczą zasad prowadzenia robót związanych z wykonywaniem nawierzchni klinkierowej.

Nawierzchnia klinkierowa zastosowana jest na chodnikach i ciągach pieszo-jezdnych.

1.4. Określenia podstawowe

1.4.1. Nawierzchnia klinkierowa - nawierzchnia, której warstwa ścieralna jest wykonana z klinkieru drogowego.

1.4.2. Klinkier drogowy - prostopadłościenna kształtka ceramiczna o czerepie spieczonym.

1.4.3. Pozostałe określenia podstawowe są zgodne z obowiązującymi, odpowiednimi polskimi normami i z definicjami podanymi w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 1.4.

1.5. Ogólne wymagania dotyczące robót

Ogólne wymagania dotyczące robót podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 1.5.

2. MATERIAŁY

2.1. Ogólne wymagania dotyczące materiałów

Ogólne wymagania dotyczące materiałów, ich pozyskiwania i składowania, podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 2.

2.2. Klinkier

Do nawierzchni klinkierowej wg PN-S-96019 [4] stosuje się klinkier drogowy wg BN-77/6741-02 [6].

Surowce stosowane do produkcji klinkieru powinny być wolne od zanieczyszczeń w ilościach szkodliwych dla jakości i trwałości wyrobów.

2.2.1. Klasyfikacja

W zależności od grubości rozróżnia się dwa typy klinkieru:

- typ A - o grubości 80 mm,
- typ B - o grubości 65 mm.

W zależności od wytrzymałości na ściskanie R_o rozróżnia się trzy klasy klinkieru: I, II, III.

W zależności od cech zewnętrznych rozróżnia się trzy gatunki klinkieru: 1, 2, 3.

2.2.2. Wymagania

Klinkier powinien mieć kształt prostopadłościanu o płaskich powierzchniach, prostych i ostrych krawędziach.

Wymagania dla klinkieru przedstawiają tablice 1, 2 i 3.

Tablica 1. Wymagane wymiary klinkieru i dopuszczalne odchyłki wymiarowe

Typ klinkieru	Wymiary w mm	Dopuszczalne odchyłki wymiarowe
		Gatunek

			1	2	3
A i B	długość	220	± 5	± 6	± 7
	szerokość	100	± 3	± 4	± 5
A	grubość	80	± 2	± 3	± 4
B		65			

Tablica 2. Dopuszczalne wady i uszkodzenia klinkieru

Nazwa wady lub uszkodzenia		Największa dopuszczalna wielkość wad i uszkodzeń oraz ich liczba w jednej sztuce klinkieru		
		Gatunek		
		1	2	3
a) Skrzywienia powierzchni i krawędzi od płaszczyzny, mm		5	8	12
b) Szczeryby i uszkodzenia krawędzi i naroży	długość, mm	10	15	35
	głębokość, mm	8	10	15
	liczba	1	2	3
c) Rysy i pęknięcia powierzchniowe	długość, mm	8	10	25
	liczba	1	2	3
d) Odpryski o powierzchni nie większej niż 2 cm ²	głębokość, mm	5	8	10
	liczba	2	3	4

Tablica 3. Wymagane własności fizyczne klinkieru

Własność	Klasa klinkieru		
	I	II	III
a) Wytrzymałość na ściskanie R _o powinna być nie mniejsza niż, MPa	63,74	49,03	32,36
b) Ścieralność na tarczy Boehmego powinna być nie większa niż, cm	0,4	0,6	1,0
c) Odporność na uderzenie mierzona ilością energii, przy której następuje pęknięcie, J, co najmniej	29,42	19,61	14,71
d) Nasiąkliwość badana metodą gotowania powinna wynosić nie więcej niż, %	6	10	12
e) Odporność na działanie mrozu po 25 cyklach zamrażania i odmrażania	Brak uszkodzeń po badaniu		

2.3. Krawężniki

Krawężniki kamienne uliczne stosowane do obramowania nawierzchni klinkierowych powinny odpowiadać wymaganiom wg BN-80/6775-03/01 [9] i wg BN-80/6775-03/04 [10], a krawężniki kamienne wg BN-66/6775-01 [8].

Wykonanie krawężników powinno być zgodne z wymaganiami określonymi w OST D-08.01.01 „Krawężniki betonowe i kamienne”.

2.4. Cement

Cement stosowany do podsypki powinien być cementem portlandzkim klasy 32,5, a do wypełnienia spoin - klasy 32,5 i odpowiadać wymaganiom podanym w PN-B-19701 [2].

Transport i przechowywanie cementu wg BN-88/6731-08 [5].

2.5. Piasek

Piasek na podsypkę i do wypełniania spoin powinien odpowiadać wymaganiom normy PN-B-06712 [1].

2.6. Woda

Woda stosowana do podsypki i zaprawy cementowo-piaskowej powinna odpowiadać wymaganiom PN-B-32250 [3]. Powinna to być woda „odmiany 1”.

2.7. Masa zalewowa

Masa zalewowa do wypełniania spoin powinna odpowiadać wymaganiom normy BN-74/6771-04 [7] lub aprobaty technicznej.

2.8. Emulsja asfaltowa

Emulsja asfaltowa może być stosowana do wypełniania spoin nawierzchni klinkierowej podczas pogody wilgotnej.

Emulsja powinna odpowiadać wymaganiom „Warunki techniczne EmA 94” [12].

Stosunek piasku drobnego i emulsji powinien wynosić 1:1.

3. SPRZĘT

3.1. Ogólne wymagania dotyczące sprzętu

Ogólne wymagania dotyczące sprzętu podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 3.

3.2. Sprzęt do wykonania nawierzchni

Wykonawca przystępujący do wykonania nawierzchni klinkierowej powinien wykazać się możliwością korzystania z następującego sprzętu:

- betoniarki do wytwarzania betonu i zapraw oraz przygotowania podsypki cementowo-piaskowej,
- walca typu lekkiego.

4. TRANSPORT

4.1. Ogólne wymagania dotyczące transportu

Ogólne wymagania dotyczące transportu podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 4.

4.2. Transport klinkieru

Do przewożenia klinkieru może być stosowany transport samochodowy lub kolejowy. W czasie transportu klinkier powinien być zabezpieczony przed przemieszczeniem się i uszkodzeniami. Warunki przechowywania i transportu klinkieru powinny odpowiadać wymaganiom normy BN-77/6741-02 [6].

5. WYKONANIE ROBÓT

5.1. Ogólne zasady wykonania robót

Ogólne zasady wykonania robót podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 5.

5.2. Przygotowanie podbudowy

Podbudowa pod ułożenie nawierzchni klinkierowej powinna być zgodna z dokumentacją projektową i odpowiadać wymaganiom zawartym w odpowiednich SST.

5.3. Obramowanie nawierzchni

Rodzaj obramowania nawierzchni klinkierowej powinien być zgodny z dokumentacją projektową, SST lub wskazaniami Inżyniera.

Krawężniki powinny odpowiadać wymaganiom norm podanych w pkt 2.3 niniejszej OST.

Ustawienie krawężników powinno być zgodne z wymaganiami zawartymi w OST D-08.01.01 „Krawężniki betonowe i kamienne”.

5.4. Podsypka

Nawierzchnię klinkierową można układać na:

- podsypce piaskowej,
- podsypce cementowo-piaskowej,
- podsypce cementowo-żwirowej.

Grubość podsypki po zagęszczeniu powinna wynosić od 3 do 5 cm.

Rodzaj i grubość podsypki powinny być zgodne z dokumentacją projektową, SST lub wskazaniami Inżyniera.

Podsypka z piasku powinna być zagęszczona i wyprofilowana w stanie wilgotności optymalnej.

Podsypka cementowo-piaskowa powinna być zagęszczona i wyprofilowana w stanie wilgotnym przy współczynniku wodno-cementowym od 0,25 do 0,35. Wytrzymałość na ściskanie powinna wynosić co najmniej: $R_7 = 10 \text{ MPa}$, $R_{28} = 14 \text{ MPa}$.

5.5. Układanie klinkieru

5.5.1. Sposób (deseń) układania klinkieru

Nawierzchnia klinkierowa może być układana w jeden z następujących sposobów:

- w jodełkę,
- rzędami prostopadłymi do osi drogi,
- rzędami pod kątem 45° do osi drogi.

Szerokość spoin powinna wynosić od 2 do 7 mm.

Sposób ułożenia klinkieru powinien być zgodny z dokumentacją projektową, SST lub wskazaniami Inżyniera.

5.5.2. Wałowanie

Ułożona powierzchnia powinna być wałowana w kierunku podłużnym, a przy układaniu w jodełkę - pod kątem 45° do osi drogi. Wałowanie nawierzchni powinno być wykonane walcem o jednostkowym nacisku liniowym od 30 do 40 kN/m.

5.5.3. Wypełnienie spoin

Spoiny nawierzchni klinkierowej mogą być wypełnione:

- piaskiem lub miałem kamiennym od 0 do 4 mm,
- bitumiczną masą zalewową na gorąco,
- zaprawą cementowo-piaskową o wytrzymałości nie mniej niż 25 MPa,
- emulsją asfaltową, przygotowaną zgodnie z pkt 2.8.

Rodzaj wypełnienia spoin powinien być zgodny z dokumentacją projektową, SST lub wskazaniami Inżyniera.

Wypełnienie spoin masą zalewową może być wykonane tylko przy suchym klinkierze, w czasie suchej pogody i przy temperaturze nie niższej niż 15°C .

Wypełnienie spoin zaprawą cementowo-piaskową należy stosować przy układaniu klinkieru na podsypce cementowo-piaskowej i cementowo-żwirowej. Przed wypełnieniem spoin zaprawą należy nawierzchnię zwilżyć wodą z dodatkiem 1% cementu.

Wypełnienie spoin asfaltową emulsją kationową może być stosowane podczas pogody wilgotnej.

Głębokość wypełnienia spoin nie powinna być mniejsza niż 4 cm.

5.6. Pielęgnacja nawierzchni

Pielęgnacja nawierzchni wymagana jest tylko przy wypełnianiu spoin zaprawą cementowo-piaskową.

Nawierzchnię klinkierową z tak wypełnionymi spoinami należy po wykonaniu pokryć warstwą piasku grubości od 3 do 4 cm i zwilżać wodą przez 7 do 10 dni. Po upływie 2 do 3 tygodni - w zależności od warunków atmosferycznych, nawierzchnię należy dokładnie oczyścić z piasku i można oddać do ruchu.

6. KONTROLA JAKOŚCI ROBÓT

6.1. Ogólne zasady kontroli jakości robót

Ogólne zasady kontroli jakości robót podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 6.

6.2. Badania przed przystąpieniem do robót

Przed przystąpieniem do robót Wykonawca powinien wykonać badania materiałów przeznaczonych do budowy nawierzchni i przedstawić wyniki tych badań Inżynierowi do akceptacji.

6.2.1. Badania klinkieru

Badania klinkieru polegają na:

- sprawdzeniu zgodności cech zewnętrznych z wymaganiami podanymi w tablicach 1 i 2,
- wykonaniu badań laboratoryjnych własności fizycznych podanych w tablicy 3.

Zakres i częstotliwość badań laboratoryjnych podano w tablicy 4.

Tablica 4. Zakres i częstotliwość badań

Przedmiot badania	Częstotliwość badań co najmniej
Wytrzymałość na ściskanie i odporność na uderzenia oraz nasiąkliwość	raz na 1 miesiąc
Odporność na działanie mrozu	raz na 3 miesiące
Ścieralność na tarczy Boehmego	raz na 6 miesięcy

6.2.2. Badania pozostałych materiałów

Badania pozostałych materiałów stosowanych do wykonania nawierzchni klinkierowej powinny obejmować wszystkie właściwości, które zostały określone w normach podanych dla odpowiednich materiałów wg pkt 2.3 do 2.8.

6.3. Badania w czasie robót - częstotliwość i zakres badań

W czasie robót należy wykonywać następujące badania kontrolne:

- a) sprawdzenie podsypki, wg pkt 5.4,
 - b) sprawdzenie prawidłowości układania i wałowania klinkieru, wg pkt 5.5
- co najmniej 2 razy na dziennej działce roboczej z tym, że maksymalna powierzchnia nawierzchni przypadająca na jedno badanie powinna wynosić nie więcej niż 600 m².

Sprawdzenie prawidłowości wypełnienia spoin wg pkt 5.5.3 wykonuje się co najmniej w pięciu dowolnie wybranych miejscach na każdym kilometrze i polega na wykruszeniu materiału wypełniającego spoinę na długości około 10 cm, zmierzeniu głębokości wypełnienia i sprawdzeniu przyczepności do klinkieru.

Sprawdzenie wyglądu zewnętrznego polega na stwierdzeniu, czy przyjęty deseń jest zachowany i czy prawidłowość desenia jest zadowalająca.

6.4. Sprawdzenie cech geometrycznych nawierzchni

6.4.1. Równość

Nierówności podłużne nawierzchni należy mierzyć 4-metrową łatą lub planografem, zgodnie z normą BN-68/8931-04 [11].

Nierówności podłużne nawierzchni nie powinny przekraczać:

- 0,8 cm - dla nawierzchni klinkierowej z klinkieru I i II klasy,
- 1,0 cm - dla nawierzchni klinkierowej z klinkieru III klasy.

6.4.2. Spadki poprzeczne

Spadki poprzeczne nawierzchni powinny być zgodne z dokumentacją projektową z tolerancją $\pm 0,5\%$.

6.4.3. Rzędne wysokościowe

Różnice pomiędzy rzędnymi wykonanej nawierzchni i rzędnymi projektowanymi nie powinny przekraczać +1 cm i -2 cm.

6.4.4. Ukształtowanie osi

Oś nawierzchni w planie nie może być przesunięta w stosunku do osi projektowanej o więcej niż ± 5 cm.

6.4.5. Szerokość nawierzchni

Szerokość nawierzchni nie może różnić się od szerokości projektowanej o więcej niż ± 5 cm.

6.4.6. Grubość podsypki

Dopuszczalne odchyłki od projektowanej grubości podsypki nie powinny przekraczać $\pm 1,0$ cm.

6.4.7. Częstotliwość oraz zakres badań i pomiarów

5. Częstotliwość oraz zakres badań i pomiarów wykonanej nawierzchni klinkierowej przedstawiono w tablicy

Tablica 5. Częstotliwość i zakres badań cech geometrycznych nawierzchni

Lp.	Wyszczególnienie badań i pomiarów	Minimalna częstotliwość badań i pomiarów
1	Spadki poprzeczne	10 razy na 1 km i w charakterystycznych punktach niwelety
2	Rzędne wysokościowe	10 razy na 1 km i w charakterystycznych punktach niwelety
3	Ukształtowanie osi w planie	10 razy na 1 km i w charakterystycznych punktach niwelety
4	Szerokość nawierzchni	10 razy na 1 km
5	Grubość podsypki	10 razy na 1 km

7. OBMIAR ROBÓT

7.1. Ogólne zasady obmiaru robót

Ogólne zasady obmiaru robót podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 7.

7.2. Jednostka obmiarowa

Jednostką obmiarową jest m² (metr kwadratowy) wykonanej nawierzchni klinkierowej.

8. ODBIÓR ROBÓT

8.1. Ogólne zasady odbioru robót

Ogólne zasady odbioru robót podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 8.

Roboty uznaje się za wykonane zgodnie z dokumentacją projektową, SST i wymaganiami Inżyniera, jeżeli wszystkie pomiary i badania z zachowaniem tolerancji według pkt 6 dały wyniki pozytywne.

8.2. Odbiór robót zanikających i ulegających zakryciu

Odbiorowi robót zanikających i ulegających zakryciu podlega wykonana podsypka. Zasady ich odbioru są określone w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 8.2.

9. PODSTAWA PŁATNOŚCI

9.1. Ogólne ustalenia dotyczące podstawy płatności

Ogólne ustalenia dotyczące podstawy płatności podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 9.

9.2. Cena jednostki obmiarowej

Cena wykonania 1 m² nawierzchni klinkierowej obejmuje:

- prace pomiarowe i roboty przygotowawcze,
- oznakowanie robót,
- dostarczenie materiałów,
- wykonanie podsypki,
- ułożenie klinkieru,
- wałowanie nawierzchni i wypełnienie spoin,
- pielęgnację nawierzchni,

– przeprowadzenie badań i pomiarów wymaganych w specyfikacji technicznej.

10. PRZEPISY ZWIĄZANE

10.1. Normy

1.	PN-B-06712	Kruszywa mineralne do betonu zwykłego
2.	PN-B-19701	Cement. Cement powszechnego użytku. Skład, wymagania i ocena zgodności
3.	PN-B-32250	Materiały budowlane. Woda do betonów i zapraw
4.	PN-S-96019	Drogi samochodowe. Nawierzchnie klinkierowe. Wymagania techniczne i warunki odbioru
5.	BN-69/6731-08	Cement. Transport i przechowywanie
6.	BN-77/6741-02	Klinkier drogowy
7.	BN-74/6771-04	Drogi samochodowe. Masa zalewowa
8.	BN-66/6775-01	Elementy kamienne. Krawężniki uliczne, mostowe i drogowe
9.	BN-80/6775-03/01	Prefabrykaty budowlane z betonu. Elementy nawierzchni dróg, ulic, parkingów i torowisk tramwajowych. Wspólne wymagania i badania
10.	BN-80/6775-03/04	Prefabrykaty budowlane z betonu. Elementy nawierzchni dróg, ulic, parkingów i torowisk tramwajowych. Krawężniki i obrzeża
11.	BN-68/8931-04	Drogi samochodowe. Pomiar równości nawierzchni planografem i łąką.

10.2. Inne dokumenty

12. Warunki techniczne. Drogowe kationowe emulsje asfaltowe. EmA-94 (zeszyt nr 47 IBDiM).